

โครงการวิจัยและพัฒนากลึงไก่ฟ้าและไก่เบรสบนพื้นที่สูง

การเลี้ยงไก่ฟ้าและไก่เบรสเพื่อให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจทางเลือกให้กับเกษตรกรบนพื้นที่สูง โดยได้นำเข้าไก่ฟ้าสายพันธุ์คอแวน และไก่เบรส จากต่างประเทศเพื่อทดสอบเลี้ยงและขยายพันธุ์ ปัจจุบันไก่ฟ้าพบปัญหาอัตราเลือดชิดค่อนข้างสูง มีขนาดตัวเล็ก โตช้า และมีลักษณะประจำพันธุ์ที่แสดงออกไม่ตรงตามสายพันธุ์ รวมถึงไก่เบรสมีลักษณะกลายเป็นพันธุ์มากขึ้น ได้แก่ การพบลักษณะสีขน หน้าแข็ง และจะงอยปากไม่ตรงตามสายพันธุ์ ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ของฝูง แนวทางแก้ไขเร่งด่วน คือ การคัดเลือกไก่ฟ้าและไก่เบรสจากฝูงปัจจุบันที่มีลักษณะดีเด่นในทางเศรษฐกิจ เช่น การเจริญเติบโตดี ประสิทธิภาพการใช้อาหารสูง อัตราการเลี้ยงรอดสูง และให้มีลักษณะที่ตรงตามสายพันธุ์ จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สรุปได้ดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาไก่ฟ้าเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนบนพื้นที่สูง เพื่อศึกษาถึงสมรรถภาพการผลิตไก่ฟ้า และทดสอบระบบการเลี้ยงไก่ฟ้าและการจัดการที่ดี ดำเนินงานวิจัยในฟาร์มปศุสัตว์ งานพัฒนาและส่งเสริมปศุสัตว์ มูลนิธิโครงการหลวง ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลด้านสมรรถภาพการผลิตพบว่า การผลิตไข่และการสืบพันธุ์ใกล้เคียงกัน ให้ไข่ฟองแรกที่อายุ 273 ± 1.41 วัน มีน้ำหนักไข่เฉลี่ย 25.12 ± 1.78 กรัม โดยมีผลผลิตไข่เท่ากับ 59.34 ± 4.31 เปอร์เซ็นต์ ไข่มีเชื้อประมาณ 75.07 ± 3.71 เปอร์เซ็นต์ และสามารถฟักออกเป็นตัวได้เท่ากับ 55.08 ± 2.30 เปอร์เซ็นต์ ของไข่มีเชื้อ โดยเป็นไข่เชื้อตายและตายโคมค่อนข้างสูง มีปริมาณมากถึง 44.92 ± 6.63 เปอร์เซ็นต์ ทดสอบการเลี้ยงโดยเกษตรกร 9 ราย พบว่า มีน้ำหนักตัวที่อายุ 4 และ 8 สัปดาห์เท่ากับ 0.24 ± 0.01 และ 0.42 ± 0.01 กิโลกรัม กินอาหารเฉลี่ย 21.33 ± 2.26 และ 27.91 ± 3.93 กรัมต่อวัน มี FCR เท่ากับ 2.68 ± 0.34 และ 3.74 ± 0.39 ตามลำดับ ที่อายุ 16 สัปดาห์ไก่ฟ้าเพศผู้และเพศเมียมีน้ำหนักตัว เท่ากับ 1.05 ± 0.16 และ 0.77 ± 0.29 กิโลกรัม ส่วนปริมาณอาหารที่กินและ FCR มีค่าเท่ากับ 31.51 ± 0.90 กรัมต่อวัน และ 3.96 ± 0.35 ตามลำดับ มีอัตราการเลี้ยงรอดตลอดอายุ 16 สัปดาห์ เท่ากับ 87.2 เปอร์เซ็นต์ เมื่อทดสอบระบบการเลี้ยงและการจัดการที่ดีกับการเลี้ยงไก่ฟ้าบนพื้นที่สูงดำเนินการวิจัยที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน 2 แห่ง ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางต่างกัน 2 ระดับ คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 700 และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 980 เมตร พบว่า ขนาดพื้นที่ของลานปล่อยและชนิดคอนเกาะที่ต่างกันไม่พบความแตกต่างทางด้านสมรรถภาพการผลิต แต่จะพบการหลุดร่วงของขน และบาดแผลที่ถูกจิกตีบ้างจำนวน 1-5 เปอร์เซ็นต์ของฝูง โดยเฉพาะเมื่อเลี้ยงไก่ฟ้าในลานปล่อยที่มีพื้นที่ต่อตัวต่ำ

2. การวิจัยและพัฒนาไก่เบรสเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนบนพื้นที่สูง ดำเนินงานวิจัยในฟาร์มปศุสัตว์ งานพัฒนาและส่งเสริมปศุสัตว์ มูลนิธิโครงการหลวง ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสมรรถภาพการผลิต พบว่า ผลผลิตไข่และสมรรถภาพการสืบพันธุ์ใกล้เคียงกัน ให้ไข่ฟองแรกที่อายุเฉลี่ย 150.5 ± 12.8 วัน มีน้ำหนักไข่ฟองแรกเฉลี่ย 33.75 ± 1.71 กรัม โดยมีผลผลิตไข่เท่ากับ 46.3 ± 4.4 เปอร์เซ็นต์ ไข่มีเชื้อ 94.7 ± 1.6 เปอร์เซ็นต์ และสามารถฟักออกเป็นตัวได้เท่ากับ 79.0 ± 6.2 เปอร์เซ็นต์ของไข่มีลูกไก่ที่เกิดจาก F_1 นี้ ส่งไปให้เกษตรกรที่อยู่บนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง เลี้ยงเป็นเวลา 12 สัปดาห์ ดำเนินการวิจัยที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน 2 แห่ง ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลต่างกัน 2 ระดับ คือ ที่ระดับความสูง 600-800 เมตร คือ สถานีเกษตรหลวงปางดะและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว ที่ระดับความสูงตั้งแต่ 800 เมตรจากระดับน้ำทะเลขึ้นไป คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวงและวัดจันทร์ พบว่า มีน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น 1.46 ± 0.15 กิโลกรัม ปริมาณอาหารที่กิน 4.00 ± 0.82 กิโลกรัม อัตราแลกน้ำหนัก 2.73 ± 0.47 และอัตราการตายเฉลี่ย 9.37 ± 4.78 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และการทดสอบสูตรอาหารอาหารที่ใช้วัสดุจากท้องถิ่น เศษผักคัตทิ้ง และพืชหมักจำพวกใบกระถินหรือหญ้าเนเปียร์หมัก ไก่กลุ่มที่ได้รับเศษผักหรือ

พืชหมัก มีอัตราการเพิ่มของน้ำหนักตัวขึ้นเพียงเล็กน้อย (ADG = 9.5-12.4 กรัมต่อวัน) จึงทำให้ค่าอัตราแลกน้ำหนักสูงมาก มีค่าเท่ากับ 5.91-7.61 เมื่อสิ้นสุดการทดลองได้สุ่มไก่เพศละ ไม่พบความแตกต่างของคุณภาพซาก (เปอร์เซ็นต์ซาก สัดส่วนของอวัยวะภายใน และส่วนประกอบเนื้อ) ในทุกกลุ่มทดลอง

ผลผลิตที่สำคัญ

1. สายพันธุ์ไก่เบรสที่มีสมรรถภาพการผลิตดี และมีลักษณะภายนอกตรงตามสายพันธุ์ 1 สายพันธุ์ โดยมีคุณภาพฟองไข่พ่อแม่พันธุ์รุ่น F₂ ที่ให้ลูกไก่คัดทิ้งลดลง 15 เปอร์เซ็นต์
2. สูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงไก่เบรส โดยใช้วัสดุท้องถิ่น 1 สูตร
3. ไก่ฟ้าสายพันธุ์แท้ รุ่น F₂ และ F₃ โดยคุณภาพฟองไข่พ่อแม่พันธุ์รุ่น F₂ ที่ให้ลูกไก่คัดทิ้งลดลง 15 เปอร์เซ็นต์
4. คู่มือระบบการเลี้ยงไก่ฟ้าและการจัดการที่ดี 1 ระบบ

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. มีฝูงไก่ฟ้าและไก่เบรสที่ได้นำไปใช้เป็นตัวพันธุ์สำหรับการขยายพันธุ์ต่อไป
2. ส่งเสริมการใช้สูตรอาหารไก่เบรสโดยใช้วัสดุท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์
3. ร่างคู่มือการเลี้ยงไก่ฟ้าบนพื้นที่สูง นั้น นำไปปรับปรุงและใช้เป็นแนวทางเพื่อส่งเสริมให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูงต่อไป

(ก) ไก่ฟ้าคอแหวนเทศเมีย

(ข) ไก่ฟ้าคอแหวนเทศผู้

(ค) ลักษณะประจำพันธุ์ไก่เบรส

(ง) ลักษณะประจำพันธุ์ไก่เบรสแข้งสีน้ำเงิน

ภาพการวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงไก่ฟ้าและไก่เบรสบนพื้นที่สูง